

# COSINZEANA

## REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

Anul II. — Nr. 5.

4 Februarie n. 1912.

Redactor: SEB. BORNEMISA

E G C

VASILE STOICA

*Eu sânt eterna taină călătoare,  
Eu sânt cântul,  
Pe care-l poartă-n larg de uliți vântul,  
Din zid în zid, din poartă-n poartă,  
Ca-n pragul toamnei frunza moartă...  
Eu sânt eterna taină călătoare.*

*Și-alerg, alerg și nu stau niciodată,  
Căci orice clipă-a mea e numărată  
Și de popasuri nu e vreme.*

*Alerg și plâng și mă sfășiu prin ramuri...  
Și doar aș vrea și eu, să cânt sub geamuri,  
Dar prind îndată glasuri să mă cheme,  
Și iar pornesc la drum, pe strada moartă  
Din zid în zid, din poartă-n poartă...*

*Eu sânt eterna taină călătoare,  
Alerg, alerg și nu stau niciodată,  
Căci de popasuri nu e vreme  
Și orice clipă-a mea e numărată.*

Paris.

O O O

## ÎNCREMENIT DE VECI

LIVIU MARIAN.

Biserica e cufundată în întunec. În dimineața acestei zile de sfârșit de iarnă, nimic viu în cuprinsul ei. Musculițele, câte nu putură scăpa toamna din închisoarea zidurilor reci, au amorțit, și una câte una au căzut moarte pe lespezile înghețate. Paiangeni, mai prevăzători, și-au părăsit decuvreme rețelele afumate și s-au cuibărit în crăpături adânci, unde dorm liniștit.

Câte un sfânt, cu chipul supt, se desface încet,

ca în vis, din umbra păreților delângă ferești și privește cu ochi deschiși — mari, par-c-ar vorbi glasul tăcerii sfinte, ce stăpânește cuprinsul lăcașului sfânt.

Pe rând, un chip se-nșiră lângă cellalt, chemat par-că de acelaș glas vrăjit al tăcerii adânci, și în curând biserica e plină de chipuri sfinte.

Însfârșit întâiul semn de viață. O rază sfioasă de soare, un fir tremurător de argint, se strecoară prin ferestruica dela meazăzi și coboară domol pe strana dreaptă. Aici se oprește, obosit de călătoria sa lungă, pe fața încremenită a unui strop de ceară galbănă, ce stă cuminte, ca o pecete de hrisov pe foaia unei cărți vechi, uitată deschisă.

Atingerea firului de argint l-a făcut să tresară din somnul amortei. Își freacă ochiul somnoros, dar pe față i se așează o lumină senină de bucurie. E mult decând n-a mai coborât în singuritatea sa tristă acest bun prieten din lumea de afară. De bună seamă sosește acum primăvara, își zice stropul mulțămît în gândul său.

Primăvara! Cât farmec se ascunde în acest cuvânt! Și stropul fericit începe din nou să-și învie amintirile frumoase din trecutul său îngropat pe veci.

Vede mii de fire agintii, cum atârnă ca o pânză diafană, orbitoare, din cer la pământ, umplându-l de lumină blândă și caldă. Printre ele, ca niște suveici aurii, trec ca săgeata, sbârânănd, albi harnice. Una din ele l-a aflat ascuns în potirul florii, ce-l adăpostia, și de unde privia, îmbătat de miresme, minunea învierii firii, și l-a furat cu deasila.

Nici n-a băgat de samă, când a ajuns albina la știubeiu, când s-a strecurat pe urdiniș și când l-a așezat frumos la capătul unui fagure început.

Când s-a trezit din amețeala zborului fermecat, i s-a făcut negru înaintea ochilor. Stă țintuit pe loc în cuprinsul îngust și întunecos și povestește nedumerit la pusderia de albine ce întra și iese fără de repaos, clădind cu iscusință și harnicie chilioarele din jur.

Dacă a pierdut lumina, în schimb începe a cunoaște

dela stropii vecini numele frumoase ale atâtor flori și miresmele lor dulci. Și cu-nctul începe să îndrăgiască aceste găze muncitoare și neobosite, cari trăiesc vecinic în tovarășia florilor gingașe, dela cari fură stropii de ceară și de miere, dar ca răsplată poartă dela una la alta șoapte tainice de iubire și le schimbă sărutările parfumate.

Înțelege acum bine stropul de ceară că, de n-ar fi albinele, nu s-ar putea iubi florile, cari n-au picioare să umble, nici aripi să sboare! Și-o viață fără iubire ce preț ar putea să aibă?

Fagurele stă acum gata, cu chilioarele înșirate drept ca rânduri de mărgele. Și-n vreme ce stupul nedumerit se-ntreabă ce rost ar putea să aibă aceste vase deșerte, o albină grăbită vine și varsă în chilioară, pe care o străjuește, un strop galbăn și dulce de miere. Pe rând se umplă repede și chilioarele vecine și stropul rămâne mut de mirare în fața hărniciei și înțelepciunii albinelor.

Acum ar dori numai să-i aducă albinele și floarea, în potirul căreia visase la soare.

Dar așteptarea îi este zadarnică. Nu știe, se vede, că albina nu umblă după lucruri fără preț și nu-și cheltuește puterile cu asemenea zăbavă netrebnică, ce nu-i poate aduce nici un folos. O fi ea, floarea, frumoasă la vedere, și plăcută la miros, dar — dacă nu-ți poți sătura foamea cu ea!

Îurt-o zi, când nici nu visă, mâna aspră a prișăcarului îl scoase cu fagure cu tot la lumină. De odată încep să se învârtă nebunește în jur, de ameți. Când se opri, văzù că stropii de miere sburaseră cu toții afară. N-avù vreme să pătrundă această taină, căci mânilor aspre dăramase toate chilioarele, le grămădiră la un loc, făcând un bulgăre mare și moale. Însfârșit chilioarele turtite fură invălitte în pături, ca o pânză, în jurul unei sfoare de bumbac.

Atârnată de capătul firului alb, ce stă ascuns în mijlocul sulului galbăn de ceară, ca o spinare, lumânarea nu s-a bucurat lungă vreme de liniștea ei din prăvălie. Eră o zi de serbătoare plină de lumină, de zumzet de albine și miros de flori, când mână necunoscută o coborî din cuiu și o duse la biserică.

A țintuit-o în fața unei icoane sfinte și i-a dat foc capătului de bumbac. Abia când a simțit ferbințelea boabelor de ceară ce se prelingeau pe lângă el, a înțeles stropul că sfoara albă de bumbac fusese un dușman ascuns și hain, ce-și făcea acum drum spre lumină, topind cu limba sa de foc stropii de ceară ce-o acoperiseră și adăpostiseră prietinește.

De ți-ai putea cunoaște dușmanii după înfățișare, se gindia stropul. Dar când văzù ploaia nesfârșită a lacrimilor de ceară din jurul său, gândurile îi încremeniră și o adâncă tristețe îl cuprinse.

Și chinuit de gândul, că-l așteaptă și pe el clipa căderii umilitoare la pământ, sta desnădăjduit, fără să știe ce să înceapă. Flacăra ferbinte pâlpaia tot mai puternic și coborî mereu la vale amenințându-l.

Cel puțin de n-aș cădea în praful murdar de pe

lespezi și de n-aș fi strivit în picioare! Se gândia trist stropul, ce stătuse până acum numai în locuri luminoase, curate și pline de mirezme.

O întâmplare fericită îi împlini gândul și-l feri de soarta tovarășilor săi nenorociți. Cu mâna tremurătoare desprinsă dascălul lumânarea dela icoană și o luă cu sine în strană. Sprijinindu-și cu ea vederile slăbite, bătrânul cântăreț urmăria în colțul său umbros și rîl slovelor chirilice, îngânând cântecul său de bondar somnoros. Și cum ținea lumânarea plecată, stropul topit de flacăra alunecă pe fața cărții sfinte, unde încremeni de veci...

S-a trezit înfiorat, căci firul amintirilor vrăjite i s-a rupt aici și visarea frumoasă i s-a sfârșit. Stă cu gândurile pustii și caută zadarnic să depene mai departe firul amintirilor sale.

Decând a încremenit pe carte, viața i s-a scurs într-un fel, fără schimbare și fără farmec. Aceleași priviri fugare a cântăreților au lunecat peste chipul său. Aceleași degete osoase au uns și ras marginile foii, de stă acum să cază și el în prăpastia, ce-l amenință.

Doar înțelepciunea adâncă a cărților sfinte și rugăciunile frumoase, ce le aude, de i-au picurat în suflet mângăere și l-au făcut să se împace cu soarta sa! Căci vorba cărților: toate sânt deșertăciune!

Și cum stă așa liniștit și gândește că poate să vie odată o clipă, când va fi isgonit din colțul său drag și va fi nevoit să înceapă din nou drumul pribegiei nesfârșite și al chinurilor umilitoare, îi resare deodată în minte, ca o mângăere dulce, frântura de rugăciune cuprinsă în și rîl slovelor bătrâne, lângă cari stă de strajă și dela cari așteaptă mântuirea: „...și nu ne da pe noi morții, cari în pocăință, cu inima înfrântă și cu lacrimi cădem cătră tine, doamne...”

O O O

## VEGHERE

RADU MĂRGEAN

E târziu și firea-ntreagă  
Doarme-acuma somnul dulce,  
Numai gândurile mele  
Nu pot încă să se culce.

Biete umbre călătoare,  
Din viața de-altădată  
O poveste dulce sfântă  
Ca să-nchege ele cată.

Imi apari, ca-ntotdeauna,  
Visătoare și senină,  
În priviri purtând norocul  
Și iubirea mea streină.

Vrăji adânci de dor, în suflet  
Imi coboară-alene-alene,  
Și sub farmecul iubirei  
Simt o lacrimă sub gene.

O O O

# MISTERUL POETULUI

Roman de: ANTONIO FOGAZZARO

— 5 —

Trad. din italienește de: D. TOMESCU

## V.

A doua zi dimineața, mă coborîi la șase, și începui numai decât s'o aștept; eră o prostie, firește, pentrucă nu eră cu puțință, ca ea să coboare mai înainte de șapte și jumătate, sau de opt. Coborîi la nouă și-o văzui numai o clipă: pe semne luase ceaiul în cameră. Eră gătită în toaletă de plimbare și mă salută ca cineva, care vrea să fie cuviincios, dar nu dorește să fie însoțit. Plecă numai de cât cu un băiat, care-i ducea un scaunel, o umbrelă și-un album.

Camerierul îmi spuse că se ducea să picteze și că băiatul trebuia s-o însoțiască la biserica S. Nazaro. Eram foarte hotărât să-i vorbesc; o jumătate de cias în urmă, pornii spre S. Nazaro. Cu ce tremur de inimă, cu ce învălmășire de gânduri și cu câtă amortire de picioare străbătui drumul ăsta! Adâncit în simțământul, că trebuia să-i spun cuvinte respicate și hotărâtoare, mergeam, mergeam așa în neștire, mânat de instinct; nu auziam de cât glasurile și nu vedeam decât icoanele gândului meu. Nu departe de S. Nazaro, întâlnii pe băiatul, care-mi spuse, fără să-l întreb:

— Doamna e în vale, lângă biserică.

Nu știu, dacă m-a luat drept bărbatul ei, sau altceva; mie însă, mi se părû un glas venit din acelaș Necunoscut, care-mi trimise visul.

Doamna Yves desemnă într'o poeniță, nu departe de potecă. Își înalță capul, mă văzui și urmă din nou să desemneze. Coborîi încet în poiană, și mă oprii la câțiva pași de ea. Ea mă privi din nou, răspunse zâmbind salutului meu și se întoarse să lucreze în liniște. Eu nu știam încă să citesc tăcutele cuvinte, ascunse în zâmbetele ei; mi se părû totuș că acela fu un cuvânt jignitor. Mă apropiai, și vorbirăm puțin despre biserica longobardă, pe care-o desemnă.

Tonul doamnei eră binevoitor și indiferent.

— Am nimerit bine, îmi zise ea, răspunzând la o observație a mea asupra înfățișerii pitorești a bisericuței, care-mi părea toată ghemuită în smerita ei bătrânețe.

Dacă și dvoastră umblați acum după poezie, cu atât mai bine!

Ea doriă să plec, dar nu vream eu să plec așa. În tăcerea care urmă, se auziă gălgăitul înăbușit al părăiașului care se prelinge din livadă.

— Auzi, cum ne cheamă poezia!, zisei. — Poezia e aici.

Văzui pe Mrs-Yves încruntând din sprâncene. Nu răspunse și desemnă în grabă; ochii ei se mișcau repede de la biserică la album.

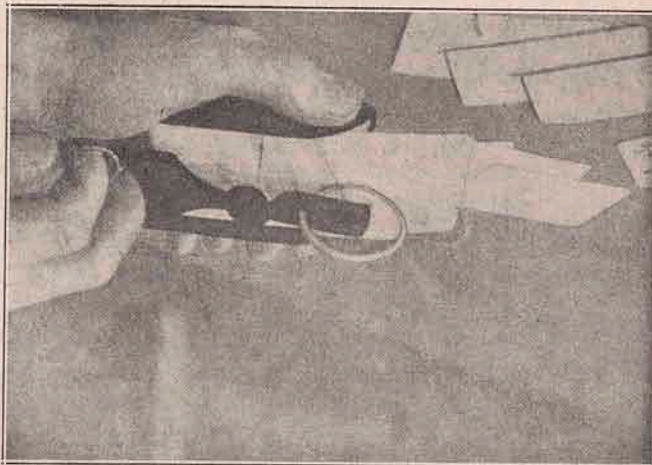
— Nu vă pare poezie?, reluai eu.

— Da, răspunse puțin cam răstit, și mă bucur foarte mult, că nu știu în ce loc se află această poezie așa de curată, pentrucă se poate întâmplă să fie într'o țevă destul de comună.

— Doamnă, zisei eu atunci, mi-e teamă, ca nu cumva dvoastră, să fi înțeles greșit, eri seară o vorbă a mea.

— Nu știu ce vorbă, răspunse liniștită. Nu prea dau atenție cuvintelor dvoastră. Și credeți dvoastră c'ar fi o nenorocire, dacă n'aș fi înțeles-o?

— Da, Doamnă.



*Noutatea meselor cu cărți de joc.*

*Mașină de împărțit cărțile.*

Mrs Yves avu o sbucnire de râs argintiu.

— Asta-i prea italienește pentru mine, zise ea.

— V-am spus, reluai eu, fără să mă sinchisesesc de ironia ei, că doriām să vă cunosc, și dvoastră veți fi luat poate aceste vorbe drept un compliment. Nu fac complimente. Doriām să vă cunosc numai și numai pentrucă acum câțiva ani în urmă v'am auzit glasul dvoastră, fără să vă văd fața.

Își ridică deodată capul de la desemn, și mă privi uimită. Acum, sufletul ei nu mai eră cu totul închis; putui să-i văd în adâncul ochilor, când zise:

— Unde m'ați auzit?

— Asta nu-i de mare interes, răspunsei. Numai mi-ar fi părut rău, ca unui cuvânt neînsemnat, să i se fi dat o tălmăcire greșită. Acum, vă las să desemnați în pace.

Simțând c'am câștigat biruința, plecai numai decât, de teamă să n'o pierd. Văzui bine, că o clipă, ar fi vrut să mă opriască; dar n'o făcû.

Plecai să cuget asupra micei mele biruinți, să cuget în umbra văii de-alături, și să-mi rechem în gând farmecul deosebit al chipului și al glasului ei, învăluit în ironie.

„Când mă vei iubi!“ îmi ziceam în gând. „Când ai să vrei și nu vei vrea s-o spui!“ Acum, nici nu mai mă gândiam că nu e liberă; mi se părea; că iubindu-mă, are să fie, și mergeam așa, strângându-mi mâinile la piept. Într'adevăr, pieptul meu eră prea strâmt pentru ca să poată cuprinde o bucurie așa de mare: începea să mă doară. Simții în mine o pornire ascunsă de-a mă obosi, și făcui un ocol lung prin văi și prin tufișuri, mergând repede, ca și cum aș fi fost purtat de-o suflare de vânt, îmi zâmbiam singur, și c-o gingășie veselă, certam și dojeneam stâncile și plantele încremenite, care nu înțelegeau nimic. Ah, cum mă îmbătă un miros de licoare puternică!

La câțiva pași de otel, unde ajunsei târziu, întâlnii pe Mrs Yves, dând brațul unui domn palid, slab, fără îndoială bolnav. Eră ușor de ghicit cine eră. Înalt și țepăn, părea să aibe vreo cincizeci de ani; aveă o înfățișare tristă și aspră, iar în privire aveă întipărită o expresie de continuă dușmănie. Doamna mă salută; bărbatul însă părû că nici nu m'a văzut.

Timp de trei zile nu mai avui prilej să vorbesc cu Mrs Yves. Eră vecinic în preajma bolnavului său; se plimbau câte puțin și stăteau mult, împreună, supt

castani. Ea mă salută cu drăgălășia ei serioasă, dar nu caută să-mi vorbiască, nici eu să-i vorbesc ei; totuși, nu arare ori, ochii noștri se întâlneau, și îmi părea că-i era drag să se găsiască în apropierea mea.

Aceeaș mare rezervă, care acum se impunea prin prezența bărbatului, îmi părea plină de alintare. Uneori, ea-i cetea jurnalul; atunci, mă făceam și eu că citesc un altul, și mă așezam cât mai aproape, ca s-o pot auzi. Când băga de seamă, simțiam numai decât, după glasul ei. Frumoasa doamnă, cu parfumul de roze, vorbea de multe ori prietenește cu Yves, cu posomorâtul soț al acesteia însă, schimbă foarte puține cuvinte. Căutai să strâng legăturile cu ea, pentru ca să pot avea, cel puțin în chip indirect, amănunte despre Mrs. Yves; dar o privire a acesteia pără a-mi spune, cum că-i displace acest lucru; mă simții fericit, și de aci înainte căutai să ocolesc această doamnă. Mrs. Yves avea două camere în aripa dinspre apus, din rândul al douilea; alături, era terasa. Seara, stătea, cu bărbatul ei în sala de lectură, până pe la nouă; apoi se urcau împreună. Atunci, eșiam afară, ducând cu mine comoara unei priviri, sau a unui salut, și stăteam așa, singur, tot timpul cât zâmbia lumina la ferestrele cele mici. Mi se părea câteodată, că întrezăresc pe terasă silueta ei; dar vederea mea scurtă și umbra pădurilor, care se lasă de pe munte înspre otel, nu mă lăsă să deslușesc nimic curat.

Nici nu vreau, să-mi aduc aminte, cât de dureros era pentru mine stingerea luminii de la ferești, și cât de mult mă chinaiu atunci inima și închipuirea mea. Starea mea sufletească era un amestec, un neîncetat amestec de farmec și de durere, care mă înlăunțuia tot mai strâns de ea și-mi dădea simțământul, cum că ea se gândește din ce în ce mai mult la mine. Ne despărțisem în livada dela S. Nazaro cu un salut rece, și de-atunci, nu-i mai spusese nici un cuvânt; și după trei zile, mi se părea că la cea dintâi întâlnire ne-am fi vorbit ca doi îndrăgostiți.

În după amiaza celei de-a patra zi, o întâlnii pe scările otelului. Mă salută așa de liniștit, încât pentru o clipă, toate visurile mele se spulberară; apoi, mă întrebă zâmbind, dacă-i purtam supărare. Mă împotrivii, și-i spusei că stăteam la o parte, pentru că o vedeam mereu cu soțul ei, și nu voiam să fiu indiscret. Mrs. Yves se înroși mult, răspunse că știa lucrul acesta și că glumise; adăogă, că ar vrea să mă întrebe câte ceva despre cărțile mele, cum și despre alte cărți italiene. Ne deterăm întâlnire sub castani, la orele cinci.

— urmează. —

0 0 0

## ZĂRI DIN UNIVERS

GAVRIL TODICA

Cine nu cunoaște vestita constelație a *Pleiadelor* (Găinușa, Cloșca cu pui)? Și cine nu a văzut în serile de acum, o stea *roșietică*, trecând prin apropierea acestei grupe de stele?

E *Marte*, vestita planetă urmărită de astronomi.

În mitologia greco-romană, *Marte* era zeul războiului. Neastâmpărat, crunt, poftitor de sânge. Nu înzadar și planeta, botezată după numele lui, e neastâmpărată, roșie ca sângele, strălucitoare. Ocoleşte cerul în 2 ani. (Mai exact, în 1 an 321 zile 17 ore 30 minute).

Luțea aceasta e bătătoare la ochi, dacă o asemănăm cu alui *Saturn*, care strălucеște acum spre sud-vest dela Găinușa. *Saturn* ocoleşte cerul abia în 29 ani și jumătate. (Mai exact, în 29 ani 167 zile). În timp ce *Saturn* face deci un încunjur, *Marte* face cincisprezece. Și fiindcă drumul lor se află în aceeaș zonă a cerului, numită *zodiac*, rezultă că până ce *Saturn* face, bătrânește, o cale: *Marte* îl ajunge (și-l întrece) de 15-ori.

Astfel l-a ajuns și pe la mijlocul lui August 1911. În 17 August distanța celor două planete era de 20 minute de arc, adică mai mică decât diametrul Lunii pline (care face vr-o 31 minute). Cu alte cuvinte, dacă în aceea sară, am fi avut Lună plină și dacă Luna ar fi trecut în dreptul planetelor: le-ar fi acoperit pe amândouă pentru câțva timp, le-ar fi *oculat*, cum se zice astronomicește. Priveliștea ce o oferia roșieticul *Marte* în vecinătatea palidului *Saturn*, era din cele mai captivante. Și dacă „domnimea“ din orașe cu cafele sgomotoase și lumină electrică nu s-a sinchisit de minunea cerească, s-a minunat, în schimb, țărâניה noastră de *întâlnirea celor doi luceferi*. (Pentru omul de rând, toate stelele deosebit de strălucitoare sunt *luceferi*).

De atunci, neastâmpăratul *Marte* a apucat spre *Pleiade*, lăsând pe *Saturn* în urmă. Pe la sfârșitul lui August, când din gara Blajului priviam la stele, în așteptarea trenurilor, *Marte* trecea spre sud dela *Pleiade*. În 1 Oct. a ajuns aproape de *Aldebaran* (Ochiul Taurului), iarăș o stea roșietică, oferind din nou, o privești atrăgătoare. *Marte* spre nord, *Aldebaran* spre sud: păreau două schintei roșii în pudzeria de stele.

În 18 Oct. s-a gândit să mai stea pe loc (*Marte staționar*), ba să se întoarcă îndărăpt (*Marte retrogradant*). La finea lui *Novembre* se întorcea pe sub *Pleiade*. În *Decembre* se grăbiă tare spre *Saturn*. Dar în 29 *Decembre* a poposit din nou (iarăș staționar), apoi s-a întors spre răsărit, cu toată nădejdea. În 25 *Ghenar* 1912 iarăș a ajuns aproape de *Pleiade* (1°47' spre sud de steaua principală numită *Alkyone* sau *Eta Tauri*). În 25 *Faur* va fi în drept cu *Aldebaran*, (7 grade spre nord), apucând tot spre răsărit, fără să mai staționeze și să retrogradeze în anul acesta.

Opoziția avu loc în 25 *Novembre* 1911. Adecă, atunci a trecut la *miezul nopții* prin meridian, aflându-se deci *Marte*, *Pământ* și *Soare* în linie dreaptă.

Staționarea și retrogradarea, sunt *aparente*. Se întâmplă pe timp de opoziție. Adecă se începe ceva înainte și se termină ceva după opoziție. (În cazul nostru s-a început în 18 Oct. și s-a terminat în 29 Dec.).

Am zis, că sunt *aparente*. De fapt, *Marte* nici nu stă pe loc, nici nu-și face cale întoarsă. În staționarea și retrogradarea lui se *proiectează*, se oglindește mișcarea noastră, adică a *Pământului* care e (mai grăbită decât alui *Marte*).

28 *Ghenar* 1912

0 0 0

# LOLA

T. MURĂȘAN

...În demineaja aceea, după o noapte de vifor, zarea eră liniștită, limpede, câmpul se întindea nemărginit cu zăpadă moale ca puful, măricică — de două palmi dela pământ — și fumul se înalță drept în sus prin hoarnele strâmbе, pifite, — ale sătufului revărsat între două coline păduroase...

Domnul Melente crepă ușa domol, ivindu-se pe prag în halatu-i de noapte, încins c'o frânghie cu ciucurii negri, purfând pe vârful capului perucă de catifea cusută frumos: amintire duiuoasă dela Luluia, fata tafii...

Rămase o clipă drept, rotindu-și ochii în jur, de vreme ce Burcuș se făvăleă prin zăpada moale, săltă, lăsându-și din când în când urmele labelor pe halatul stăpânului.

Strigând apoi cănele pe nume, porni în legănări măsurate să-și sune pașii cu sandalele de pănură, pe scândurile coridorului învechit, îngrădit cu vițe sălbătice, și înfră la baba Agafta...

Clopotarul Toderică tocmai își potrivea, cu unghia, un cărbune în pipa lui cărămizie, fără coperiș...

— O să ai vreme bună de sanie Toderică... vezi și prinde și pleacă numai decât, să poji întoarce cu ziuă...

— Înțeleg, mă rog la Domnu..., și clopotarul puse mâna strășnic, pe căciula ce-o ținea subsuoară, gata de-a împlini porunca numai decât...

— Dar, știi Toderică, — una, două — adause iar stăpânul, și începă să se plimbe mai departe, lin, domol, tacticos, și cu gândul abătut... înviorat par-că de-o tresărire neînțeleasă, în surășul unei clipe senine. „Are să-mi aducă pe Lola! ...Da, hotărât, are să-mi aducă, zise, apoi, încet, ca pentru sine.

De zile, de săptămâni întregi a tot chibzuit, cum să poată afrage pe Lola, nepoțica lui, pe câtăva vreme la dânsul... O știă fetișcană veselă, ciripitoare, ca o rândunică... Vor sfătui seara, până târziu laolaltă... îi va împlini orice dorință... și ea în schimb cu ciripirile ei de păsăruică îi va mai alina urâtul ce s-a sălășluit cu toată puterea de-o vreme încoace, în sufletul lui afins de-afâtea fășuri de sabie... „Da, hotărât, are să-mi aducă pe Lola“...

...Din gândurile-i binefăcătoare, îl făcă să tresară deodată clinchetul de zurgalae și clopoșele, cu vorovirile multe, în limba lor ciudată, neînțeleasă... și sania, cu cei doi șargi svelți, struniți de mâna meșteră și sfârcul sprinten, făcios, alui Toderică, — lunecă ușoară pe după fântână, spre poarta larg deschisă...

...O clipă doar mai stărniră clinchetele pe ulicioara străjuită de plopi, în cele din urmă periră în imensitatea pustietății de zăpadă...

...Ci stăpânul tot mai sta în pervazul coridorului, ascultând sunetul acela dulce, slăbit clipă de clipă, — afins ca de-o chemare, ca de-o muzică vrăjită, ce-i învia amintiri arzătoare în cenușa sufletului...

...Scăpără o undulare de zimbet amar și se îndreptă apoi spre birou, sunându-și sandalele de pănură pe scândurile învechite...

Și liniștea de mai înainte căză grea ca și de plumb... Rar doar o răniau fipete de ciocan pornite dinspre ferăria satului...

După amiazi s'a fost pornit o fulguire deasă, repede-repede, cu fulgi mari, — la fel c'o uriașă roire de petale arginții...

Țipetele de oșel dinspre fierăria satului amușiseră și în liniștea atotstăpânitoare s'auzia rar, cum își scutură oile lâna, sunându-și la grumaz clopotele de aramă...

Domnul Melente ieși în coridore frăgând rogoale de fum din luleaua de chilimbar, cu țeva lungă, noduroasă... Simția o înviorare prin toate încheieturile, îi plăcea, grozav îi plăcea vremea asta.

— Ninge, ninge de ți-e mai mare dragul...“ îngână și privea mulțumit, cu sufletul în tresăriri de faine neînțelese...

Gustă plăcerea asta cu ochii și nu se putea sătură îndeajuns, încât se aplecă din când în când peste prilaz să guste par-că plăcerea asta și cu pelița obrazului, lăsând să-l ningă pe ochi, pe gură, pe frunte...

...Ațineă urechea ascultând sunetul de tăiere și talgere de finichea, ce-l deșteptă în odaia ei, baba Agafta, în mocăielile-i de bătrână... Încet apoi se plimbă prin coridorul lung, sunându-și cheile în busunarul pantalonilor și făcea socofeli:

— Acum Toderică și Lola negreșit vor fi trecut de Plopeni. Calea e foarte bună... înainte de aprinsul luminărilor vor fi aici... Da, hotărât, are să-mi aducă pe Lola...

...Se opră deodată. E aievea ori numai i se par? Pe ulicioara strejuită de plopi se auzeau tot mai deslușit stădirea clopoșelilor de argint...!

— Vin... Vine Lola...

Într'o răsuflare se aruncă până la poartă, o deschise larg și așteptă trăgându-se la o parte...

Caii veneau în salturi mândre și sania lunecă ușoară prin zăpada moale cu puful...

În fulgerarea unei clipe Domnul Melente zări dricul saniei gol și hamurile bățând pulpele cailor...

Un nod, simți cum îi strânge inima, ca într'un clește, scoase un fipet de spaimă și se rostogoli grămadă, în dărătul porții, sub fulgii, ce n-au încetat de-a cădea nepăsători, deși, ca niște fluturi de argint...

...Când s'a trezit, la căpățaiul patului sta sora lui Elvira și Lola, lipită cu basmaua la ochii plini cu mărgelile de cristal... Tăcute, stăteau neclintite sub lumina de lampă...

Alături de ușa sta baba Agafta îngândurată, șoptind, pentru cine știe a cătea oară, lui Toaderică, ivit în prag:

— Toderică mă, se duce Domnul săracu... Și Toderică simțind par-că o greutate pe suflet, răspunse:

— Să vezi cum a fost! Se coboară domnișoara...

întră la domnu popa din Plopeni... Doamna preuteasă:  
că hai și dumneata să guști ceva că ți-o fi foame...  
Mă cobor... Când să mă 'ntorc, caii au fost trecut  
dela pădurea satului, gonind ca purtați de vânturi, cu  
coama ridicată și urechile ciulite... Hai, ce eră să fac eu  
Agafto..?!

...Bolnavul deschise ochii pe o clipă și iar și-i  
închise. În cea de-a doua apoi și-i deschise mari, sfl-  
loși, lăsând să-i treacă o învioreare peste fața uscată,  
albă, ca părțile, și brațele-i lungi căutară mijlocul  
Lolei..

— O, tu Lola, tu hoajă — și iar căzù în toro-  
peala de mai înainte...

Iar la o săptămână Domnul Melente s'a stâns în  
baterea-i de inimă, ce își luase proporții tot mai mari.

O O O

## CELESTINEI

I. U. SORICU

Iți tremură pe gene roua caldă  
Prinos iubirei tale prea curate,  
Un înger sfânt cu glasul lău se roagă,  
Dar nu-nțelegi că nu mă poți abate?

Indreaptă-ți ochii dulci în altă parte  
Și lasă-mă să trec așa-nainte:  
La ce m-aș mai opri de dragul clipei?  
De-asupra mea-i o sfea, care mă minte.

Și-n pieptul meu ascunsă este roua  
De nu mai poate vremea s-o aline,  
Și cine mi-a furat din suflet pacea  
S-a dus, uitând de focul meu, de mine.

Putea-vei tu să-mai redai lăria  
Credinței mele, care astăzi moare?  
Din țințirul învelit în umbră  
Să faci grădină, care râde-n soare?

O, de-ai putea... Mai știu eu ce ți-aș cere?  
Nu visul dus, nici farmecul din stele,  
Ci, dacă poți, învie-mi tu, fecioară  
Izvorul sfânt al lacrimilor mele.

Să picure în picuri deși ca ceara  
În fața împetritelor icoane,  
Ca roua diminețelor de vară  
Să picure curate, diafane.

Și poate-n urma lor, sfioasă, tristă  
A împăcării floare-o să răsară,  
Și voi putea, plecând umil genunchii,  
Să-nalț cucernic ruga mea de sară!



## SPICUURI LITERARE

### FLOAREA DE ALOES

D. ANGHEL.

Întâiul pas pe care îl faci într-o casă străină,  
te înfioară. Neprietenos răspunde ecoul, și umbra ta  
se zugrăvește stranie pe pereții albi. Vieța statornică  
are tainele ei, îmbătrânitul disc al soarelui, ce apare  
și dăinuiește anumite ceasuri la ferești, luminând tot  
altfel lucrurile, le dă o șlefuire, un lustru, cu care  
ochii tăi se deprind și fără de care nu pot fi veseli.

În pridvorul tăcut, știi că în cutare anotimp,  
ca să lumineze perdelele verzi de frunze, albastrul va  
înflori strugurii de glicină; treptele scării de piatră,  
de le vei coborî, presimți ce mireasmă o să te în-  
tâmpine; de vei ridica ochii peste marginea verde  
a stratului, și se va părea firesc că în aer joacă pul-  
berea de aer a stânjenelor; de te vei întoarce spre  
răsărit, floarea soarelui ce poartă un nimb în jurul  
ei, nu te va mira că o biată floare îți arată imaginea  
soarelui pe pământ...

Dar eu, nu le puteam ști acestea la vârsta mea  
și intrând în casa străină pe care o cumpărase tata,  
cu tot cuprinsul și gospodăria ei, am resimțit-o fără  
să vreau dela întâiul pas pe care l-am făcut trecând  
pragul...

El însă eră vesel și zgomotos, căci omul de a-  
faceri nu are timp să viseze și nu se poate înduioșă.  
Ținându-mă de mână el nu-și da seamă că visul și  
cu banul intrau la olaltă, nu știă că duce visul de  
mână...

O femeie bătrână, într-un clinchet de chei, ce  
parcă eră însăș vremea ce închisese ușile tuturor  
fericirilor după ea, ne întâmpină cu un pas abia  
simțit. O umbră ghemuită, ca motanii negri ce-i  
vedeam întovărășind zănele rele în cărțile mele de  
povești, se zugrăvi pe parchet și un glas îndepărtat  
ca și cum ar fi venit printr-un zid, îngână:

— „Am adus cheile“.

Și mănunchiul de chei, sunător, își zugrăvi și  
el umbra ca un buchet de alge vii.

Afară, în dreptul ferestrelor mari, deschise, un  
stol fulgerător de porumbei trecu umplând cu frea-  
mătul aripilor odaia. Păsările acestea ce părăsesc  
grabnic casele când presimt că vine moartea, ca să  
revie apoi cu gramada, când doliul a fost dat jos  
de pe ziduri, nu-și mai găsiu astâmpăr.

Tata, nepăsător, luă cheile și deschise cea din-  
tâiu ușă, trăgându-o sgomotos după dânsul. Eră un  
iatac, mobilat după moda veche, cu paturi mari de nuc,  
așezate alături sub straja unui iconostas, în fața că-  
ruia candela de argint eră stinsă. Niște mătânii de  
chihlimbar, blonde ca aurul, uitate pe o mescioară de  
lemn de trandafir, adunau luminile. Tata le luă în trea-  
cât și mi-le petrecu răsând, în jurul gâtului, iar pie-  
trele acestea moarte mă înfiorară cu răceala lor. Bă-  
trâna dete perdelele la o parte și câteva molii cu sbo-



*Regele Angliei la vânătoare de tigri în India, din prilejul încoronării sale de împărat al acestei țări.*

rul lunatec întinse aripele lor ofilite ca niște scânteii ce stau să se stingă. O rază de soare pătrunse și învechi parcă și mai tare lucrurile. Mirosul ciudat ce-l au sertarele închise, se răspândi deodată, și nu știu pentru ce mirosul acela mi-se părură mie că este însuși graiul lucrurilor, sufletul vieții deșteptate din somn.

Vremea își aducea aminte și acum vorbiă. Și trecutul în minutul acela parcă își puse încetinel mânele amândouă pe umerii mei ca și cum ar fi vrut să mă facă să înghenunchi. O privire de muștrare trecu în ochii lătrânei, care luciră o clipă cum lucesc geamurile aburite de ceață când aprinde cineva îndărătul lor un chibrit, dar tata nu luă în seamă acestea și după ce mai făcui odată ocolul odăii, frecându-și mânele cu mulțumire, deschise o altă ușă.

Scoarțe și chilimuri vechi în fel de fel de ape, flori culese cu răbdare din grădini imaginare, arabescuri ciudate cusute în fir și în râuri de margele, crini uriași și garoafe de sânge se îmbinau, maci purpurii își revărsau somnul din potire. Asurziți pașii nu treziau un șgomot. Un policandru uriaș atârănând de tavan, învăluit într-un hârzob alb prin care prismele de cleștar jucau curcubeje, oscilă încet și în aceiași clipă stolul porumbeilor trecu din nou fulgerător, zugrăvind o goană de umbre pe zid.

Dintr-o ramă de mahon, un boer bătrân cu ișlicul pe cap, cu privirile ascunse sub sprâncenele stufoase și ținând în mână un șirag de mătâni de chihlimbar, ca acelea pe care le aveam la gât, mă urmări

cu ochii. Erau mătâniile lui, de bună seamă, și fără să vreau, ca îndemnat de cineva, mi-am ridicat repede mâna să le scot. Firul pe care erau adunate, fiind vechiu însă, poate; sau cine știe ce ascunsă putere a lucrurilor, care își aduc aminte și vreau să ne pilduiască; se rupse și deodată boabele se rostogoliră sonore pretutindeni, pe sub divanurile și jețurile vechi, încremenind unde ajungeau ca niște fărâməturi de soare. Tata strivi însă una cu piciorul, goni alta înaintea lui — și trecurăm în altă odaie.

Luminoasă și albă, ca masa ei de stejar întinsă, împrejurul căreia stau cele douăsprezece jețuri goale, sufrageria parcă își așteptă oaspeții. Într-un bufet încăpător, faianțele vechi și sticlăriile groase de cleștar răsunau ușor. O pendulă veche își scria umbra lanțurilor cu greutate pe pereți. Tata dete la o parte un jeț, stricând simetria ospățului la care doar numai umbrele veniau să se mai așeze, deschise șgomotos bufetul, prețui parcă ce eră într-însul, cântări o clipă greutatea argintăriei, înflorită cu ghirlânzi de foi și păsări, câtă de aproape la monogramele vechi săpate pe ele, desfăcui în treacăt giulgiurile de in, albe ca zăpada, ce stau frumos orânduite; și aruncând încă o privire de stăpân peste toate, mă luă de mână și eșirăm într-un balcon.

Aerul curat al văzduhului, care nu-i al nimănui, mișcă în jurul nostru. Fire albe de funigei călătoriau, sălciile din luncă mișcau la răstimpuri, o vie pe rod văluri străluciri albe de spumă întorcându-și frunzele

în bătaia vântului. În straturi florile neîngrijite de nimeni erau moarte de mult. Arbuști străini, sălbăticiți luaseră forme ciudate și numai un lămâiu, scăpat, prin cine știe ce întâmplare, înveseliă cuprinsul cu fructele lui galbene.

Din spre livadă un miros de roade putrezite pe ramuri, alergă; și aproape în același timp un noursă se strecură spre soare, adumbrind priveliștea. Umbra îmi întunecă sufletul din nou și veselia mea înfiorată de aerul curat, pieri. Aplecat pe marginea de piatră a balconului tata însă își scosese un carnet și făcea socoteli, prețuia poate rodul viei și nu vedeă, cu câtă întristare și cât de străin îl priviă colțul acesta de natură pe care nu-l înfăptuise el.

Bătrâna rămasă jos, lângă marginea treptelor, în așteptare, ca să nu i se vadă gândurile ori lacrimile din ochi, se aplecase asupra unui arbust și-l

desrobiă de mrejele urzite de omizi. Albe, firele se desprindeau și sburau în aer, rădeau aproape pământul, și înălțându-se apoi iarăș, se aninau unde le ducea întâmplarea. Arbustul desrobit de mâna bătrânei își tremură încet foile și numai târziu, târziu de tot, am știut că arbustul acesta misterios ce sta așa de timid și zgribulit la capătul scârilor, învăluit de alba mantă a omizilor, eră un străjer care își aduce aminte, un simbol tănuit, un copăcel de *aloes* care nu înflorește decât la o sută de ani odată.

Sfios și trist stătea lângă bătrână, ca măsurându-se în vârstă amândoi, ca doi prieteni vechi ce au aceleași amintiri, dar care tac așteptând să-și deschidă sufletul când va veni timpul; unul odrăslind o floare ca o pară de foc, singura și cea de pe urmă floare, cealaltă fărâmbându-și învechita-i formă de lut în care au stăruit atâtea simțiri.

## FLORI DE-O ZI

### OVREII

Chestia ovreiască e veche și cu toate acestea mereu actuală. Poporul acesta s-a întins, ce firele unui uriaș paianjen, peste toată lumea și consolidat prin obiceiuri streine de toate obiceiurile popoarelor viețuitoare, au cele mai intime legături, fie ei în orice parte a universului. Nu i se întâmplă nimic ovreii din îndepărtatul orient, de pildă, ca firele de paianjen, ovreii aruncat peste ocean să nu afle despre asta, și la timpul său să nu înceapă agitație împotriva aceluiași popor, care prigo-nește pe fratele său. În privința acesteia sunt într-adevăr de admirat și o astfel de organizație merită laudă.

Nu în toate țările sunt deopotrivă ovreii căpătuiți și dacă aruncăm o privire fugitivă asupra celei mai noi statistici a lor, vrând-nevrând bate la ochi, că țările în care sunt în preponderanță, sunt tocmai acele, în cari bântue cele mai multe neînțelegeri interne și unde spiritul comercial e mai puțin dezvoltat în poporul băștinaș. E și firesc, căci ovreii aici e în elementul său, și îmbogățindu-se, se știe vâri încetul cu încetul în toată conducerea politică, și culturală a unei țări. N-avem să mergem în depărtări să căutăm esemplu, căci le găsim la noi în Ungaria. Cele mai mari firme comer-

cială sunt azi în mâinile ovreilor, și îmbogățiti odată, au pus mâna pe presă, au intrat în literatura maghiară și chiar în parlament, ducând pretutindeni spiritul ovreiesc. Nu intră în cadrul revistei noastre să desvoltăm tema aceasta, cu atât mai vârtos, căci mai mult, ca orice, vorbesc numerii. Iar cine vrea să urmărească mai amănunțit tendințele, organizația și firea acestui popor, să caute informațiile în cărțile savantului profesor universitar, *A. C. Cuza*, care a scos la iveală, mai mult ca oricare altul, tot, ce preocupă pe acest popor — parazit.

După cea mai nouă statistică, ovreii sunt 11 milioane, 817 mii 783 de suflete.

Din aceștia trăiesc în Europa 9,942,266; în America 1,894,409; în Asia 522,635; în Africa 341,867; iar în Australia 17,106. Dintre țări, cei mai mulți trăiesc în Rusia, unde sunt 5,110,548; urmează îndată monarhia Austro-Ungară, împărțindu-se pe Austria 1,224,899, iar pe Ungaria 851.378. În rândul al treilea stă Germania, cu 607,842; vine apoi Turcia europeană cu 282,277; România cu 238,275; Anglia cu 105,988; Franța și apoi Italia, unde sunt abia câteva zeci de mii.

Din ovreii din America mai mult de jumătate, și anume 1,062,000 trăiesc în New-York, care are norocul a fi cel mai jidovit oraș, după care urmează Varșovia apoi, și în rândul al treilea Budapesta, cu 186,047.

Din toată Ungaria, cam  $\frac{1}{5}$  parte a evreilor trăiește deci în capitală. Aici au părți întregi de oraș, în care locuiesc aproape numai ei, au școli confesionale și au foi cu caracter specific evreiesc. În măsură mai multă, ori mai puțină, au străbătut de altcum aproape la toate zările mari maghiare, iar acum în toamna anului trecut o societate pe acții ovreiască făcu în Budapesta opera populară, ai cărui actori cel puțin trei din cinci părți sunt ovrei.

Am fost nainte cu câteva săptămâni în opera aceasta la piesa *Quo vadis?* Când am văzut jucat pe vestitul arbiter *alegantiae*, pe *Petronius*, pe *Linicius* și pe alți romani și femei romane, numai de actori ovrei, m-a prins nu știu cum așa o scârbă și pe buzele mele s-a ivit fără de voie un suris ironic. Nu știam cu ce-au greșit acele sărmane figuri istorice, ca să fie atât de mult batjocorite și nu înțelegeam de loc cum în opera populară din Budapesta vestitul nas roman, drept, mândru, de vultur, s-a făcut așa cărn deodată. Și am mai simțit ceva, am mai simțit așa o milă față de concetățenii noștri, cari visează de-o primădie fictivă a neamurilor din țara aceasta, fără ca să vadă cum le roade la trupină adevăratul vierme.

### APRECIARE FALSĂ

Poate nu-mi venea, să scriu fraza aceasta, dacă nu m-ar fi pus pe gânduri lungile dări de seamă despre



operația, căreia i-s'a supus archiducele Iosif. Cam de-o săptămână jurnalele ungurești publică coloane întregi despre felul cum s-a făcut operația, cum a reușit și cum se simte bolnavul. Se dă seamă despre fiecare ceas, ce trece, din viața archiducelui, se dau comunicate oficiale, câte bătăi are pulsul, cât se simte de bine, cât a veghiat lângă el soția, și alte mici amănunte, cari, cred eu, la urma urmelor interesează pe foarte puțini oameni. Mai adaugați apoi comunicările despre vizitele înalților politicieni, a unor Domnitori chiar, cari și-au trimis părerile de bine, că bolnavul a trecut peste primejdie. — Toate acestea sunt frumoase și-ar fi și mai frumoase, dacă nu s-ar face atâta vorbărie pe urma lor. La urma urmelor și nouă ne pare bine, că archiducele Iosif a scăpat cu viața pe urma primejdioasei operații, căreia i s-a supus, dar asta nici pe departe nu ne împiedecă să uităm și să trecem cu vederea un fapt semnificativ. Pe când de archiduce toată lumea se interesează, mai mult ori mai puțin din sentiment adevărat, medicul acela, care a mântuit viața asta atât de scumpă, nu e amintit nici c-o vorbă legănată. Aici e aprecierea falsă. Noi, oamenii suntem

într-adevăr niște ființe foarte ingrate. Ne face cineva un bine, ne scapă să zicem dela moarte și din asta primim atâtea strângeri de mână, urări de viață îndelungată, toate pe nedrept, cu desăvârșire pe nedrept, că din aceasta noi la urma urmelor nu ne putem creia nici un titlu de merit, sau de îndreptățire la acele manifestații de simpatie și de păreri de bine, ce ni se aduc. Toate i se cuvin după dreptate omului aceluia, care a muncit ani de zile, ca să învețe arta de a tămădui boale și a ne scăpa din ghiarele morții. Și cu ce-l răsplătim? C-o ușoară strângere de mână, cu câteva coroane ce i le strecurăm cu ușurință în palmă, și-ncolo; ei încolo ce mai avem a face cu el? Apreciam fals oamenii, fals din cale-afară. Și nu numai cu medicii suntem așa, ci așa suntem noi cu multe altele încă. Dacă n-am fi așa, poate nici n-am fi scris rândurile acestea. Dar, vezi a fost un prilej, de a descărca puțin sufletul, fără a răni ambiții și a supăra pe cineva.

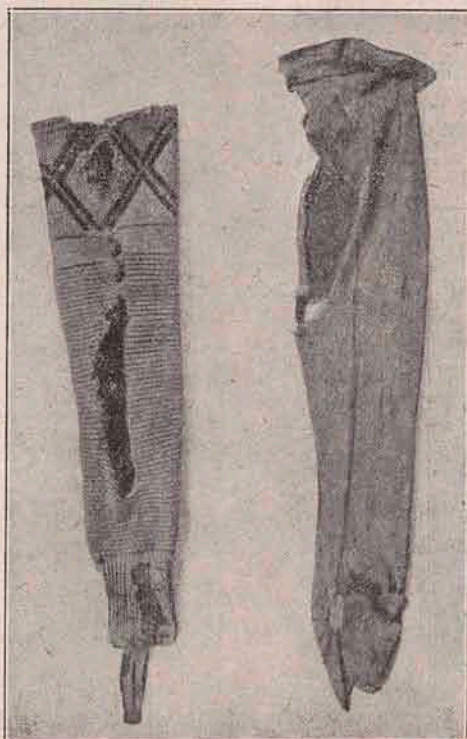
#### ISPRAVA FULGERULUI

Aducem câteva chipuri, cari arată cât de interesantă și ciudată e isprava fulgerului, care se desprinde din nori în zilele furtunoase de vară.

Cămașa, surtucul și ciorapii ce-i arătam, sunt ale unui vânător, care într-o zi de furtună se adăpostise sub un arbore. Dupăce mai înainte ploaia l-a bătut bine, udându-i toate hainele, acestea deveniseră bune conducătoare de electricitate și fulgerul, care a izbit în el, nu a trecut deloc prin corpul lui, ci prin haine numai, sfârticându-le într-un chip foarte interesant. Vânătorul și-a pierdut conștiința, dar n-a suferit răni mai grele de loc. Doar trupul îi eră tot pârlit, însă după câteva zile de cură într-un spital, a ieșit însă-nătoșat pe deplin de-acolo.

#### STATISTICĂ INTERESANTĂ

Ziarul rusesc „*Novoje Vremja*“, publică o foarte interesantă statistică despre sticlele de șampanie, pe cari le-au beut în presara de anul-nou în cafenele de frunte din capitala Petersburg. După această statistică s-au beut 654 sticle șampanie Cubat, 560 Palace, 200 Donon, 350 Krestoffosky, 780 Medvedj, 500 Content, 300 Ialkni, 524 Casino, 627 Villa, 3000 Aquarium. Prețul tuturor acestor sticle de șampanie se urcă la suma de 75.000 ruble. Ziarul rusesc adaugă apoi, că peste tot locul a fost o dispoziție foarte bună prin cafenele, și nu s'a întâmplat nicăiri niciun scandal. Într-o singură cafenea a fost o mică neînțelegere între un domn și soția sa, care cica trăgea mult cu ochii spre alții. Bărbatul jaluz de purtarea femeii, a lovit-o cu o furcuță, la ce ea la



Ciorapi loviți de fulger



Cămașe lovită de fulger

rândul ei a început a țipă, c-o omoară bărbatul. Pe urmă el a ajuns la poliție, iar ea într-un spital. Dimineața apoi s-au împăcat.

## PICSA

E vorba de pica domnului avocat *Dr. G. Gârda*. Acest bun român, scrie în „Drap.“, că unui client ai dlui, dela cari nu incasă unele sume mărunte, mergeau în crișmă și prăpădeau pe beutură sumele acelea și de aceea s'a hotărît, ca să le incaseze, dar nu pentru dlui, ci folosindu-le pentru scopuri culturale românești. Și-a făcut dară o pica, o mică pușculiță, în care aruncă toate sumele mărunte, pe cari altfel nu le-ar fi incasat dela client și așa s-au strâns într-un an cam 100 coroane, pe care le trimite numitului ziar, ca să le transpună „Fundațiunei Liviu Marcu“.

E multă drăgălășie și multă cuminenție în fapta aceasta a dlui avocat *Gârda* și ar fi de dorit, ca din advocații români, cel puțin jumătate să-i urmeze exemplul. Din sumele bagatele, ce s-ar adună în felul acesta, s-ar face o sumă, cu care — eu cred — că am putea susține cel puțin o școală românească pe an. Pentru asta însă, fi-rește, e nevoie, ca domnii avocați să fie cel puțin așa de înțelepți, ca domnul avocat *Gârda*.

O O O

## RÂNDURI MĂRUNTE

*Sub Stefan-Vodă*, frumoasa nuvelă istorică a dlui *MIHAIL GAȘPAR* se va continua în numărul proxim.

Anunțăm cu bucurie intrarea dlui *Liviu Marian*, profesor și publicist, în Suceava, în rândul colaboratorilor revistei

noastre. Schița ce o dăm azi în revistă va face parte din volumul „*Printre stropi*“, care va apărea încurând în Suceava.

*Oglindă fermecată* e titlul noului volum al subtilului poet *D. Anghel*, care cuprinde 19 fantezii pline de farmec și de poezie ușoară, ca polenul de lună, care ispitește atât de des pe autor. Arătatăm în numărul de azi al revistei publicului nostru cetitor felul de a scrie al lui *Anghel*, publicând la „Spicuri literare“ frumoasa bucată: *Floarea de aloes*.

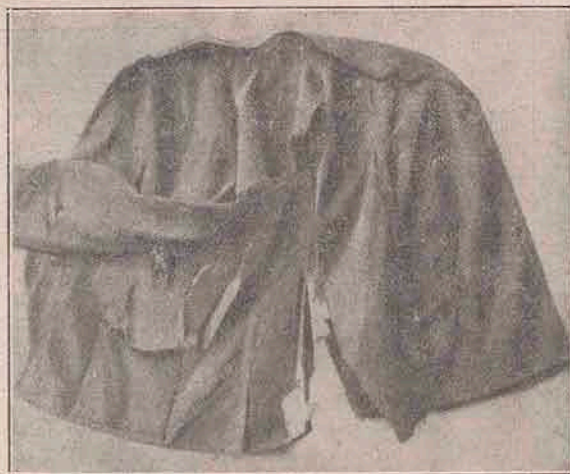
*Anghel* face parte din curentul impresionist în literatura noastră, fiind alături de *Minulescu* cel mai de seamă reprezentant al acestui curent. Sprijinit pe un puternic talent de liric, a dat literaturii românești pagini de o frumusețe rară, pline de simțiri duioase și de avânt. Bucățile lui literare sânt o-nlățuire măiastră de impresii, trecute prin prizma suflească a unui poet delicat, foarte delicat.

Noua carte se află de vânzare la „*Librăria Națională*“ din Orăștie. Prețul e cor. 150 + 20 bani pentru porto.

În zilele trecute s-a stins vieța arhimandritului *Miron M. Calinescu* din Bucovina, care a fost un puternic stâlp al vieții naționale și un mare luptător pentru cauza românească. A fost timp de 31 ani dingitar bisdricesc și a avut mare rol în conducerea destinelor bisericii bucovinene. Ca om politic a fost membru în dieta țării între anii 1872—1910. Ziarul „*Vieța nouă*“ din Cernăuți scrie un elegios articol despre răposatul arhimandrit.

„*Gazeta Transilvaniei*“ aduce în nrul 13 un prim articol: „*Gherla*“, care trage vâlul de pe vieța atât de puțin națională, a acestui oraș, care ar avea menirea să fie un fel de *Blaj* al ținuturilor nordice ale Ardealului. Dar în loc de a fi un centru românesc cu viață socială și culturală românească, e mai de grabă un cuib, care amenință să infecteze tot jurul său cu obiceiuri și gândire streină.

Atelierul de cojocărie, ce l-am adus în nrul 3 al revistei nu e de *Poiana*, cum s-a indicat, ci din *Ciucul-mare*.



*Surtuc lovit de fulger*

Primum la redacție: *Doine și cântece populare românești*, pentru voce și pian, de dl *Iustin Cl. Juga*. Prețul cor. 2. Se pot comandă la toate librăriile, precum și la autor, în Budapesta, Sütő u. 6 sz. IV. De dl *Juga* până acum au mai apărut următoarele compoziții: *Vioarele de iarnă*, polca mazur; *Marșul studenților*; *Resignare*, romanță; *Thalia română*, marș, și *Cântece și plângeri*, unele pt. voce și pian, iar altele numai pt. pian.

O O O

## Scrisori dela Redacție

*Rugăm pe onorații noștri abonați, cari nu și-au reînnoit încă abonamentul, să binevoiască a-l reînnoi cu posibilă grabire.*

Mai multor abonați. *Cerem scuză unor abonați al noștri, ccrora li-sa trimis avizul numai din o greșală, că abonamentul domniilor e în ordine.*

*Dna A. M. Zagrab*. Revista vă merge în anul acesta. Cele trimise nu le putem publică și nici a le edă în volum.

*Diavolul*. Nu mai fac corectura, fiindcă e foarte veche. Să nu te superi. În volum, dacă le tipărești, se vor îndreptă. Te sârut

*Dna Iuliana Coroiu*. Noi revista o punem la postă la toți abonații sâmbătă după amiază și nu înțelegem, cum de nu o primiți până joi. Greșala trebuie căutată acolo la postă.

*Dra E. Cioran*. S-a trimis din greșală avizul. Abonamentul e în ordine pe 3 luni.

*Di Ioan Steer*. Mulțumim. Primum și altele. Înțâia e mai reușită, pe asta vom publică-o.

*Fericirea din pădure*. Vă mulțumim pentru simpatii și pentru sprijinul ce ni-l dați întru răspândirea revistei. — Cât pentru bucata literară trimisă, regretăm foarte mult, dar nu-i putem da loc, fiind prea încărcăți cu material.

*M. de pe Bistra*. Am ecsaminat, cum ați cerut, foarte de aproape versurile dvoastră și n-am găsit în ele, decât greșeli de ortografie și de gramatică.

*X. X.* Credem, că nu ț-am putea aduce nici un folos, publicând cele trimise. Și ca formă, dar mai ales, ca compoziție, n-au absolut nimic artistic. Sunt încercări neizbutite. — De altcum multe salutări.

O O O

## CUPRINSUL:

*Vasile Stoica*: Ego (poezie); *Liviu Marian*: Increment de veci, (schiță); *Radu Mărgean*: Veghere (poezie); *Antonio Fogazzaro* — *D. Tomescu*: Misterul poetului (roman, trad.); *Gavril Todica*: Zări din univers (astronomie); *T. Murășan*: Lola (schiță); *I. U. Soricu*: Celestinei (poezie); *D. Anghel*: Floarea de aloes (fantazie); *Flori de-o zi*; *Rânduri mărunte*; *Scrisori dela Redacție*; *Bibliografie*; *Ilustrații*.

# „COSINZEANA”

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMÂNALĂ

având colaboratori regulați pe: *Ion Agârbiceanu, Zaharie Bârsan, T. Liviu Blaga, Ion Borcia, Alecsandru Ciura, Ilarie Chendi, D. N. Ciotori, Aron Cotruș, Ion Dragoslav, Victor Eftimiu, S. C. Făgețel, Mihail Gașpar, Dr. N. Hârsu, Liviu Marian, V. C. Osvadă, Ecaterina Pitiș, Aurelia Pop, Liviu Rebreanu, I. U. Soricu, Vasile Stoica, D. Tomescu, Gavril Todica*, și alții — e nu numai cea mai ieftină revistă românească de felul acesta, ci și cea mai potrivită pentru toate familiile române.

## ABONAMENTUL E:

Pe 3 luni pentru Austro-Ungaria . cor.	3—
Pe ½ de an ” ” ” ”	6—
Pe un an ” ” ” ”	12—
Pentru străinătate pe trei luni . . .	5—
” ” pe jum. de an . . .	10—
” ” pe un an . . .	20—

Abonamentele se plătesc înainte.

Pe credit revista nu se dă nimănui.

## Premiile „Cosinzenei”.

Între abonații, cari plătesc înainte pe un an abonamentul, se sortează la sfârșitul anului, în ajunul Crăciunului, opt biblioteci de câte 25 coroane una, drept cadou de Crăciun, cu cele mai noi cărți literare, pe ales.

Rugăm pe toți, cari înțeleg și apreciază niziuința noastră, să binevoiască a ne da mână de ajutor, prin câștigarea de abonați număroși, pentru ca, cu ajutorul tuturor, să putem face din „Cosinzeana” o revistă literară din cele mai desăvârșite, pentru familiile române, care să le fie totodată o bună armă de apărare împotriva influențelor literare streine, invitate prin intrarea unor reviste streine prin familii de-ale noastre, și un mijloc de a cultivă dragostea de literatură și cultură românească, până și în familiile cele mai modeste.

Administrația revistei

„COSINZEANA”

Orăștie—Szászváros.

Din

## „Biblioteca scriitorilor dela noi”,

în care se vor tipări rând pe rând toți scriitorii români din Ardeal, Țara Ungurească și Bănat, morți și în viață, a apărut întâiul număr:

### ALEXANDRU CIURA: AMINTIRI

Volumul are 264 pagini și cuprinde 27 nuvele, a căror subiect e luat din viața nenorociților noștri moși din Munții Apuseni și din viața autorului. Bucățile sunt scrise în o limbă neaoșă românească și cu multă putere și limpezime, că fiecare bucată te captivează, și-ți lăntuie interesul, procurându-ți o rară mulțumire sufletească.

De mult n-a apărut la noi la Români o carte așa de frumoasă și aparția ei, mai ales, că-i tipărită la noi în Ardeal, și e frumos tipărită, e adevărat eveniment pentru literatura noastră națională din Ardeal.

Se poate comanda dela „*Librăria Națională*” S. Bornemisa, Orăștie (Szászváros), în editura căreia a apărut. Prețul unui ecemplar e cor. 1.60 + 20 bani pt. porto. La comande de peste 10 ecsemplare se acordă un rabat cuvenit!

## BIBLIOGRAFIE

La „**Librăria Națională**“ din *Orăștie* — *Szászváros*, se pot comanda următoarele cărți:

Dr. Bianu: Dicționarul de casă, . . . . .	Cor. 14—	Onciul: Istoria României . . . . .	Cor. 1.—
Rotica: Poezii . . . . .	” 2.—	Caraivan: Povești de pretutindeni . . . . .	” 2.—
Goga: Insemnările unui trecător . . . . .	” 3.—	Sf. O. Iosif: Poezii complete . . . . .	” 2'50
Câmpeanu: Rodele milei creștinești . . . . .	” 3.—	Andersen: Povestiri . . . . .	” 2'50
E. Bougaud: Mama sf. Augustin . . . . .	” 3.—	Olanescu-Ascanio: Poezii . . . . .	” 2.—
G. du Maurier: Trilby (roman) . . . . .	” 1'50	Olanescu-Ascanio: Ode, epode . . . . .	” 3'50
V. Cathrein: Concepția catolică despre lume . . . . .	” 2.—	Strin: Din sârmana mea grădină, poezii . . . . .	” 1'—
Dr. M. E. Cristea: Iconografia, . . . . .	” 5.—	Carmen Sylva: Vrăjitoarea . . . . .	” 1'50
Viora din Bihor: Viorele . . . . .	” 2.—	” In luncă . . . . .	” 1'50
Florantin: Anecdote . . . . .	” 0'50	” Pe Dunăre . . . . .	” 1'—
Cotruș: Poezii . . . . .	” 1'—	” Poveștile Peleşului . . . . .	” 1'—
V. E. Moldovan: Raze de lună (nuvele) . . . . .	” 1'—	Nottara: De dincolo de moarte . . . . .	” 3'—
Dr. Erdélyi: Manual pentru usul necroscopilor . . . . .	” 1'—	Negruzzi: Păcatele tinerețelor . . . . .	” 1.—
G. Todica: Palavre . . . . .	” 0'50	Mircea Rosetti: Nuvele . . . . .	” 1'—
V. Bontescu: Poezii . . . . .	” 1'—	D. Alessiu: Cultura legumelor . . . . .	” 2'75
M. Baiulescu: Herman și Dorothea (trad.) . . . . .	” 0'80	D. Alessiu: Cultura arborilor roditori . . . . .	” 2'25
V. C. Osvadă: Băncile populare din România . . . . .	” 1'—	D. Alessiu: Creșterea paserilor domestice . . . . .	” 1'50
Iorga: Balada pop. rom. . . . .	” 0'20	Corbu: Ad Astra . . . . .	” 2'—
Iorga: Generalități cu privire la stud. ist. . . . .	” 1'50	T. Mera: Din țeri streine . . . . .	” 2'—
Iorga: În era reformelor . . . . .	” 2'—	Bălăior și Tămâiță: 15 povești . . . . .	” 0'50
Iorga: Oameni cari au fost . . . . .	” 3'—	Wetzel: Vatra familiară . . . . .	” 0'30
Iorga: Războiul din orient . . . . .	” 1'—	Coșbuc: Sacontala, trad. . . . .	” 5'—
Iorga: Partea Românilor din Ardeal și Ungaria . . . . .	” 0'30	Sofia Nădejde: Robia banului (roman) . . . . .	” 2'—
Iorga: Sărbările de Blaj . . . . .	” 0'30	Sofia Nădejde: Patimi (roman) . . . . .	” 2'—
Iorga: Ceva despre Ardealul românesc . . . . .	” 0'60	Cardinalul Wisseman: Fabiola (roman) . . . . .	” 2'50
A. Culea: Învățământul despre natură . . . . .	” 3'50	Björnson: Synnöve Solbakken . . . . .	” 1'50
Codru Drăgușan: Călătoria unui Ardelean . . . . .	” 1'50	D. Zamfirescu: Anna (roman) . . . . .	” 2'—
A. Stahl: Bucureștii ce se duc . . . . .	” 2'50	Gorun: Robinson în țara Românească . . . . .	” 1'—
E. Elefterescu: Cartea neamului . . . . .	” 2'—	C. Theodorian: La masa calicului (nuvele) . . . . .	” 1'50
Predicile metropolitului A. Ivireanu . . . . .	” 1'—	J. Werne: Castelul din Carpați, (roman) . . . . .	” 1'60
Sărbătorirea lui Nicolae Iorga . . . . .	” 0'40	Conan Doyle: Duett (roman) . . . . .	” 1'60
Un mănunchiu de colinde . . . . .	” 0'30	Björnson: Mary, (roman) . . . . .	” 1'—
Vlahuță: În vâltoare . . . . .	” 2'50	Bougaud: Cartea durerii . . . . .	” 1'50
Rădulescu Codin: Cântece populare . . . . .	” 1'80	A. Maior: Magdalena (dramă) . . . . .	” 3'—
Becescu Silvan: În fața morții . . . . .	” 1'50	I. Stanca: Școala română . . . . .	” 1'—
John Stuart Mill: Robia femeii . . . . .	” 1'50	Șăineanu: Dicționarul limbei rom. . . . .	” 8'—
G. Renard: Este omul liber? . . . . .	” 1'50		
Matilda Poni: Poezii . . . . .	” 2'—	<b>Noutăți literare:</b>	
Onu: Versuri pentru copii . . . . .	” 0'50	Murnu: Album de caricaturi . . . . .	Cor. 4'—
Candrea: Poreclele la Români . . . . .	” 1'—	Loichița: Mișcarea literară mai nouă . . . . .	” 0'70
Anghel Iosif: Cometa . . . . .	” 1'—	Anghel: Oglinda fermecată . . . . .	” 1'50
D. Girard: Filocsera viei . . . . .	” 0'50	Leo Tolstoi: Războiul și pace I. . . . .	” 1'50
Urechia V.: Legende române I—II . . . . .	” 7'—	” II. . . . .	” 1'20
Negruzzi: Aprodul Purice . . . . .	” 0'60	M. Sadoveanu: Un instigator . . . . .	” 1'25
Odobescu: Mihnea Vodă cel rău . . . . .	” 0'50	Collodi: Pășaniile lui Tândărică . . . . .	” 1'50
Culegere de fabule . . . . .	” 0'60	P. Dan: Mișcarea lit. ped. la Români în anul 1910—11 . . . . .	” 0'50
Dositheiu: Vieța sfinților . . . . .	” 0'40	Guy de Maupassant: Inima noastră (roman), . . . . .	” 2'50
Cazaniile lui Varlaam . . . . .	” 0'90	Radu Rosetti: Razna . . . . .	” 3'00
Antin Ivireanu: Didahiile . . . . .	” 0'40	V. Stoica: Scrisori (trad.) . . . . .	” 0'30
Negoescu: Poezii populare și balade . . . . .	” 0'85	S. Bornemisa: Nasul, monolog, trad. . . . .	” 0'20
Coresi: Psaltirea . . . . .	” 0'45	S. Bornemisa: Musca, monolog, trad. . . . .	” 0'20
Paremiile lui Solomon . . . . .	” 0'40	S. Bornemisa: Întâia scrisoare de dragoste, monolog, trad. . . . .	” 0'20
Cartea lui Iov . . . . .	” 0'45	E. Suci: Țiganul în căruță ed. III. . . . .	” 0'30
Omagiu lui T. Maiorescu, 662 pag. . . . .	” 4'—	” Sara pe uliță, ed. II. . . . .	” 0'20
Iirsik: Orzul și cultura sa . . . . .	” 1'—	Gârleanu: Brândușa, comedie, trad. . . . .	” 0'40
Poezie, Proză, culegeri din „Convorbiri I.” . . . .	” 1'50		
Naum: Popestea vulpei . . . . .	” 3'—		
Mic atlas de istoria naturală . . . . .	” 4'—		

Pentru porto să se trimită deosebit 10 - 30 bani, căci altcum cărțile nu se expediază.

Cel mai frumos cadou e:

„*Almanahul scriitorilor dela noi*“ cor. 1'80 franco  
Al. Ciura: *Amintiri*, nuvele, ” 1'80 ”